

### In Memoriam.

Op 2 juni 1981 overleed ons erelid Dr. Ir. G.W. Harmsen. Hij werd op 20 juni 1903 in St. Petersburg, het tegenwoordige Leningrad, geboren. De familie bleef tot na de revolutie van 1919 in Rusland en keerde toen naar Nederland terug. Foek, zoals hij in het dagelijks leven genoemd werd, deed eindexamen H.B.S. en ging in Wageningen studeren. In 1929 beëindigde hij zijn studie, met als hoofdvak microbiologie. Hij werd toen aangesteld als bodemmicrobioloog bij de Zuiderzeewerken in de proefpolder te Andijk. In 1931 werd het laboratorium overgeplaatst naar Medemblik en kwam hij in dienst van de Wieringer-meerdirectie. In 1940 vond overplaatsing naar Kampen plaats, waar hij, naast een drukke werkkring, een eervolle plaats in het verzet innam. Na de oorlog in 1946 promoveerde hij in Wageningen en ging hierop naar Canada. Terug in Nederland zien we hem in 1950 bij de Gist- en Spiritusfabriek te Delft. In 1952 vertrekt hij uit het Westen om zich gedurende 16 jaar in de provincie Groningen te vestigen. Hij werkte toen bij het landbouwproefstation aan het Eemskanaal. In 1960 verhuisde het gezin naar Harenermolen. Na een zeer actief leven ging hij op 1 nov. 1968 met pensioen. Hij bleef hier tot 1978, waarop hij nog eenmaal, nu naar Hilversum, vertrok.

Juist deze periode van 1968-1978 is zo belangrijk geweest voor het vele dat hij voor Avifauna Groningen deed. Hij was één van de mensen van het eerste uur, samen met Renée Wentzel en Joh. de Jonge. Al vroeg ging zijn belangstelling naar vogels uit. Je kunt zeggen dat dit ook door de verschillende standplaatsen kwam, waar hij werkte. Het IJsselmeer, de Waddenzee, Lauwersmeer en de Dollard vroegen z'n aandacht. Zo deed hij veel voor waterwildreservaten van de Randmeren van de Veluwe. Reeds in de vijftiger jaren hield hij zich bezig met de Grote Sterns op Griend. Van Griend naar de problematiek van de Waddenzee was maar een stap. Het was dan ook alleszins begrijpelijk dat hij een actief aandeel aan het werk van de Waddenzee-commissie had. Aan vele rapporten werkte hij mee.

Aan de strijd voor het behoud van de Dollard en zijn voorlopige oplossing, het binnendijks kanaal, had hij een werkzaam aandeel. Hiernaast was hij, en is dit jarenlang gebleven, bestuurslid van Vogelbescherming en werd als één der eersten met de gouden Lepelaar onderscheiden. Daarnaast ging hem de bescherming van landschappen en natuur zeer ter harte. Zo zat hij in de provinciale comm. in Groningen van Natuurmonumenten, was vertegenwoordiger in Groningen van de Ned. Ver. tot bescherming van Vogels, de Milieufederatie Groningen en wat deed hij al niet meer?

Nu kan men soms zeggen dat er mensen zijn, die in vele commissies en besturen zitten zonder dat er veel van hen uitgaat en die slechts zelden op vergaderingen verschijnen. Foek Harmsen was, waar hij ook inzat, iemand die enorme bijdragen leverde. Hij was in zijn werk uitermate secuur, zette zich volledig in en was daarnaast een betrouwbaar en integer mens. Zo hebben we hem ook leren kennen als bestuurslid van Avifauna Groningen. Iemand met een brede kijk op problematiek, een verbluffende kennis en werklust. Een rustig mens, die in perioden van hoge zee, olie op de golven wist te doen. Iemand met wie je in het volste vertrouwen over problemen en conflicten kon praten. Hij had een zeer gedegen vogelkennis en wist deze door contacten in Engeland en Zweden nog verder uit te breiden.

De vele verdiensten die hij voor onze vereniging had, deden leden en bestuur besluiten hem tot erelid te benoemen. Foek kon intensief genieten van de vogelsoorten, die in het paradijsje rondom de woning te Harenermolen, broedden. De boerenzwaluw in de schuur, de vliegenvanger in de boom voor het huis, de koolmezen, die aan het raam kwamen tikken totdat er open gedaan werd en ze wat kregen en soms met z'n drieën op de hand zaten, hadden alle zijn aandacht. Het vertrek naar Hilversum, waar ze dicht bij twee van de drie kinderen zaten, heeft helaas voor hem niet datgene gebracht, waarop het gezin gehoopt had. Zijn gezondheid ging steeds verder achteruit en de dood was eigenlijk een verlossing. Zo is helaas weer één van de oudste leden van Avifauna Groningen ons overleden. We zullen nog vaak aan hem denken en hem node missen.

J.A. Loterijman.

OVER DE GRENZEN .....

#### BLIK OP TANZANIA.

##### Enkele impressies op vogelgebied in Tanzania.

Wanneer je naar een vreemd land gaat om vogels te zien, is het verstandig je op de hoogte te stellen van de avifauna die daar aanwezig is en de biotopen, waar je bepaalde soorten kunt waarnemen.

Ik had de pech dat beide vogelgidsen over Tanzania van J.G. Williams in herdruk waren. Ondanks de vele pogingen lukte het me niet ze voor de tocht te bemachtigen. Dus op reis zonder een vogelgids. Vooral in Centraal-Afrika, met in Tanzania alleen al 4-500 soorten, voel je je dan als een blinde, die tastend zijn weg moet zoeken. Gelukkig hadden verschillende van mijn tochtgenoten één of meerdere malen Centraal-Afrika bezocht. Met hun hulp en steun werd het een vallen en opstaan. Geheel onvoorbereid ging ik toch niet op stap. Delen uit "The bird fauna's of Africa and its islands" van R.E. Moreau, brochures over het Arusha National Reserve, Serengeti, Ngorongoro en Lake Manyara, met als auteur Horst Hagen, waren nog doorgenomen. Een ander punt waar ik hier op wil wijzen is, dat het rustig rondkijken b.v. in de omgeving van een lodge, vaak meer oplevert dan een tocht per auto. In het eerste geval kun je allerlei details veel rustiger waarnemen, wat de soortbepaling ten goede komt, terwijl men vanuit de auto een vogel nog al eens in een flits ziet, een soort aanneemt, maar er dan wel enkele vraagtekens bij plaatst.

Wanneer je nu, zoals in mijn geval, voor het eerst vogels in Afrika gaat bekijken, is alles overweldigend. Het landschap met zijn acacia's, soms in bloei, de grote meren met hun slik-oeveren, woestijnachtige gebieden, bossen tegen berghellingen, dit is alles even boeiend. Daarnaast de vaak overweldigende flora bij de lodges, het vele wild en een vogelwereld, waar men niet op uitgekeken raakt.

Het is een onmogelijkheid om in één artikel ook maar enigszins een indruk van de gevarieerdheid op vogelgebied in Tanzania weer te geven. Ik moet me dan ook tot enkele impressies beperken.

We landden op het vliegveld Kilimandjaro, bij Arusha. Na de ingewikkelde afhandeling eindelijk buiten en daar heb je het al.